

UNODC

Офіс ООН з наркотиків та злочинності

Неофіційний переклад здійснено в рамках міжнародного проєкту Європейського Союзу "ПРАВО-Justice" за ініціативи Державної установи "Центр пробації"

Мовні і редакційні правки персоналу Державної установи "Центр пробації": Колодяжний М.М., Конопацька О.М., Матвєєва Ю.О., Клиша В.І.

КІЮТСЬКА ДЕКЛАРАЦІЯ

**ЩОДО РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ,
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ ТА ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА:
НА ШЛЯХУ ДО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030
РОКУ**

**14 КОНГРЕС ООН З ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ЗЛОЧИННОСТІ ТА КРИМІНАЛЬНОГО
ПРАВОСУДДЯ**

**KYOTO CONGRESS
2020**

КІЮТО, 7-12 БЕРЕЗНЯ 2021 РОКУ

Конгрес Організації Об'єднаних Націй з
попередження злочинності та кримінального правосуддя
Кіото, Японія, 7–12 березня 2021 року

Кіотська декларація щодо розширення можливостей
попередження злочинів, кримінального правосуддя та
верховенства права:
на шляху до виконання
Програми сталого розвитку до 2030 року

ООН Нью-Йорк – 2021 рік

© ООН, травень, 2021. Усі права захищені.

Використані позначення та подання матеріалів у публікації не означають висловлення будь-якої думки секретаріатом Організації Об'єднаних Націй щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи району, його органів влади або щодо визначення її кордонів.

Публікація: англійська мова, відділ видавництва та бібліотек, Офіс ООН у Відні

Киотська декларація щодо розширення можливостей попередження злочинів, кримінального правосуддя та верховенства права: на шляху до виконання Програми сталого розвитку до 2030 року

Ми, Глави Держав та Урядів, Міністри та представники держав-членів,

Зібравшись на 14 Конгресі Організації Об'єднаних Націй із запобігання злочинності та кримінального правосуддя в Кіото, Японія, 7–12 березня 2021 року, через півстоліття після 4 Конгресу, що відбувся в Кіото в 1970 році, на якому міжнародне співтовариство пообіцяло координувати та посилювати зусилля для попередження злочинності в контексті соціального та економічного розвитку.

Підсумовуючи напрацювання Конгресів Організації Об'єднаних Націй із запобігання злочинності та кримінального правосуддя за останні 65 років, їхню незмінну роль як найбільших і найрізноманітніших міжнародних майданчиків у сфері попередження злочинності та кримінального правосуддя та їх досягнення у просуванні дискусій щодо політики професійної практики, а також зобов'язання міжнародного співтовариства.

Пам'ятаючи про Дохійську декларацію щодо включення запобігання злочинності та кримінального правосуддя до більш широкого порядку денного Організації Об'єднаних Націй для вирішення соціально-економічних викликів і сприяння верховенству права на національному та міжнародному рівнях та участі громадськості,¹ прийняту 13 Конгресом Організації Об'єднаних Націй із запобігання злочинності та кримінального правосуддя, під час якого ми підтвердили необхідність інтеграції питань запобігання злочинності та кримінального правосуддя до більш широкого порядку денного Організації Об'єднаних Націй з метою посилення загальносистемної координації.

Визнаючи необхідність спиратися на прогрес, досягнутий після тринадцятого Конгресу, включаючи прийняття Порядку денного для сталого розвитку на період до 2030 року та його поточні досягнення, а також виклики, які необхідно подолати.

Заявляють про таке:

1. Ми висловлюємо глибоку стурбованість із приводу негативного впливу злочинності на права людини, верховенство права, соціально-економічний розвиток, здоров'я та безпеку населення, навколишнє середовище та культурну спадщину.
2. Ми також висловлюємо глибоку стурбованість тим, що злочинність стає все більш транснаціональною, організованою та багатогранною, а злочинці все частіше

¹Резолюція Генеральної Асамблеї 70/174, додаток.

використовують нові та передові технології, включаючи Інтернет, для здійснення своєї незаконної діяльності, створюючи таким чином безпрецедентні виклики у запобіганні та боротьбі з наявними злочинами, а також нові та новітні форми злочинної діяльності.

3. Ми беремо на себе зобов'язання робити свій внесок у виконання Порядку денного для сталого розвитку на період до 2030 року, докладаючи зусиль для попередження злочинності та розвитку кримінального правосуддя, твердо визнаючи, що сталий розвиток та верховенство права взаємопов'язані та зміцнюють одне одного, що злочинність є перешкодою для сталого розвитку, а забезпечення сталого розвитку – це чинник, завдяки якому держави можуть більш ефективно запобігати та боротися зі злочинністю.

4. Ми беремо на себе зобов'язання сприяти верховенству права шляхом застосування комплексних підходів.

5. Ми беремо на себе зобов'язання активізувати узгоджені глобальні зусилля із запобігання та протидії злочинності шляхом сприяння та зміцнення міжнародного співробітництва у кримінальних справах.

6. Ми звертаємо увагу, з огляду на швидко мінливі реалії, на необхідність своєчасної адаптації та, якщо виникає така необхідність, зміцнення міжнародно-правової бази для міжнародного співробітництва з кримінальних питань.

7. Ми беремо на себе зобов'язання розширювати потенціал правоохоронних органів та інших установ кримінальної юстиції як ключових компонентів верховенства права, а також відповідних працівників, для ефективного запобігання та боротьби зі злочинністю та надання технічної допомоги з цією метою.

8. Ми беремо на себе зобов'язання, що наші правоохоронні органи, установи кримінальної юстиції та інші відповідні установи будуть ефективно та належним чином застосовувати нові та передові технології як інструменти боротьби зі злочинністю, забезпечуючи достатні та дієві гарантії для попередження зловживань та неналежного використання цих технологій.

9. Ми наголошуємо на нашій провідній ролі та відповідальності як держав та урядів за визначення стратегій і політики запобігання злочинності.

10. Ми беремо на себе зобов'язання посилювати міждисциплінарні зусилля щодо запобігання та боротьби зі злочинністю шляхом співпраці та координації між правоохоронними органами, іншими установами кримінальної юстиції та урядовими секторами, а також підтримувати їхню роботу шляхом розбудови та сприяння встановленню багатосторонніх відносин партнерства між приватним сектором, громадянським суспільством, науковими колами та науковою спільнотою, а також з іншими відповідними зацікавленими сторонами.

11. Ми підтверджуємо свою прихильність посиленню центральної ролі Комісії з питань запобігання злочинності та кримінального правосуддя як головного органу Організації Об'єднаних Націй із формування політики у сфері запобігання злочинності та кримінального правосуддя.

12. Ми підтверджуємо роль Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності як провідного органу Організації Об'єднаних Націй, що надає підтримку державам-членам у сфері запобігання злочинності та кримінального правосуддя шляхом надання технічної допомоги та зміцнення потенціалу, а також шляхом проведення нормативної роботи, досліджень та проведення експертизи у співпраці з відповідними зацікавленими сторонами, яким ми намагаємося забезпечити достатнє, стабільне та прогнозоване фінансування, а також роль Віденських міждержавних форумів, у тому числі органів, що формують політику, та їхні допоміжні органи в системі Організації Об'єднаних Націй щодо запобігання злочинності та кримінального правосуддя як найбільш цінного та глобального джерела знань, напрацювань, рекомендацій та передової практики у сфері запобігання злочинності та кримінального правосуддя у межах своїх відповідних повноважень.

13. Ми висловлюємо серйозну стурбованість ситуацією, що виникла у зв'язку коронавірусною хворобою (COVID-19), а також її соціальними та економічними наслідками, які створили нові можливості та змінили алгоритми дій злочинців та організованих злочинних угруповань у будь-яких формах, а також створили виклики для кримінальної юстиції в багатьох аспектах.

14. Ми також висловлюємо серйозну стурбованість через вразливість тюрем, особливо з точки зору здоров'я та безпеки, перед реальним ризиком швидкого поширення вірусу в умовах замкненого простору, що може становити ще більші проблеми, ніж переповненість тюрем і погані умови тримання.

15. Ми беремо на себе зобов'язання вживати рішучих дій і дієвих заходів для розв'язання проблем та усунення міжнародних перешкод, що виникають та посилюються через COVID-19, на шляху кримінального правосуддя та запобігання злочинності, у тому числі шляхом комплексного підходу та посилення сталості правоохоронних органів та інших установ кримінальної юстиції через багатостороннє співробітництво та партнерство з різними зацікавленими сторонами, приділяючи особливу увагу нагальним потребам у сфері нарощування потенціалу та технічної допомоги країнам, що розвиваються, з огляду на довгострокові соціально-економічні наслідки пандемії. Зокрема, увага приділяється сталому розвитку та міжнародному співробітництву. Визнаємо, що найбільш вразливі групи населення найбільше постраждали від впливу пандемії.

16. Ми усвідомлюємо, що у світлі досвіду в умовах пандемії COVID-19 і підготовки до схожих майбутніх викликів, необхідно переглянути системи кримінального правосуддя та зробити їх більш ефективними, підзвітними, прозорими, інклюзивними та гнучкими шляхом сприяння діджиталізації.

17. Ми знову беремо на себе зобов'язання застосовувати комплексний підхід до запобігання та боротьби зі злочинністю, до сприяння утвердження верховенства права на місцевому, національному, регіональному та міжнародному рівнях і підтверджуємо центральну роль Організації Об'єднаних Націй, включаючи роль Управління ООН з питань наркотиків і злочинності як провідного органу ООН із надання відповідної підтримки державам-членам.

18. Ми рішуче підтверджуємо зобов'язання усіх держав забезпечувати усіляку розвиток і захист прав людини й основних свободи, а також підтримувати принцип людської гідності під час неупередженого здійснення правосуддя та в межах усіх наших зусиль щодо запобігання та боротьби зі злочинністю.

19. Ми рішуче підтверджуємо зобов'язання усіх держав дотримуватися Статуту Організації Об'єднаних Націй повним обсягом і безумовно поважати принципи суверенної рівності та територіальної цілісності держав і принципу невтручання у внутрішні справи інших держав у межах усіх наших зусиль щодо запобігання та боротьби зі злочинністю.

20. Ми беремо на себе зобов'язання максимально ефективно використовувати Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та Протоколи до неї, Конвенцію ООН проти корупції, три міжнародні конвенції про боротьбу з наркотиками, відповідні міжнародні конвенції та протоколи, пов'язані з боротьбою з тероризмом, як сторони цих документів та інших відповідних міжнародних зобов'язань, у тому числі як основу для сприяння міжнародному співробітництву.

Унаслідок цього, докладаємо зусиль для вчинення таких дій:

Сприяння запобіганню злочинам

Усунення причин, у тому числі першопричин, учинення злочинів

21. Розроблення, впровадження та оцінювання стратегій запобігання злочинам, зокрема їх ефективності, які усувають причини, включаючи першопричини, та чинники ризику, що роблять деякі верстви населення більш уразливими до злочинів, та обмін кращими практиками для зміцнення нашого потенціалу.

Запобігання злочинності на підставі об'єктивних показників

22. Розширення стратегій запобігання злочинності, що засновані на об'єктивних показниках, шляхом збирання та аналізу даних з використанням систематизованих і послідовних критеріїв, з урахуванням Міжнародної класифікації злочинів для статистичних цілей, та оцінювання ефективності таких стратегій.

23. Підвищення рівня якості та доступності даних про тенденції вчинення злочинів, урахуваючи розвиток статистичних показників, а також обмін такими даними на добровільних засадах для посилення нашої здатності ліпше розуміти світові тенденції вчинення злочинів та покращення ефективності стратегій запобігання та боротьби зі злочинністю.

Усунення економічного аспекту злочинності

24. Розроблення та впровадження ефективних заходів подолання економічного аспекту злочинності та позбавлення злочинців і злочинних організацій будь-якої незаконної вигоди шляхом, зокрема, виявлення, відстеження, арешту, конфіскації, стягнення та повернення прибутків, одержаних злочинним шляхом, а також запровадження чітких національних нормативно-правових рамок для проведення фінансових розслідувань, розроблення стратегій запобігання та протидії відмиванню грошей і незаконним фінансовим потокам.

25. Розгляд, перегляд і впровадження ефективних заходів регулювання управління арештованими та конфіскованими доходами, одержаними злочинним шляхом, з урахуванням дослідження, підготовленого Управлінням Організації Об'єднаних Націй з питань наркотиків та злочинності щодо ефективного управління та розпорядження арештованими та конфіскованими активами, для ефективного збереження та управління доходами, одержаними злочинним шляхом.

Спеціально розроблені стратегії запобігання злочинності

26. Сприяння поширенню спеціально розроблених стратегій запобігання злочинності, які враховують місцевий контекст, у тому числі шляхом формування серед широкого загалу культури законності, пізнання культурного розмаїття, заснованих на повазі до верховенства права, з метою: зокрема, сприяти розвитку співпраці між зацікавленими сторонами та поліцією, сприяти успішному подоланню конфліктів, а також орієнтованості поліції на інтереси громади відповідно до національного законодавства, а також запобігати злочинам, що вчиняються бандами, міській злочинності та всіма формами організованої злочинності.

Включення гендерного аспекту до запобігання злочинності

27. Включення гендерної проблематики до різних напрямів політики, програм, законодавства та інші заходів попередження злочинності, зокрема, для запобігання всім формам гендерного насильства, злочинності та віктимізації, включаючи вбивства за гендерною ознакою, шляхом проведення аналізу гендерних потреб та обставин, а також шляхом збирання інформації від постраждалих груп.

28. Запобігання та протидія домашньому насильству та з цією метою вжиття ефективних заходів у межах нашого національного законодавства, таких як забезпечення належного вирішення справ, координування дій органів соціального забезпечення та кримінальної юстиції, а також створення безпечного середовища для потерпілих.

Місце дітей та молоді у запобіганні злочинності

29. Вирішення потреб і захист прав дітей та молоді, з належним урахуванням їх уразливості, для забезпечення їх захисту від усіх форм злочинності, насильства, зловживань та експлуатації як у мережі Інтернет, так і оффлайн, таких як сексуальне насильство та експлуатація дітей і торгівля людьми, відзначаючи особливу вразливість дітей в умовах незаконного переміщення мігрантів, а також вербування організованими злочинними угрупованнями, зокрема, бандами, а також терористичними угрупованнями.

Розширення можливостей молоді для запобігання злочинності

30. Надання молодим людям можливості стати активними агентами позитивних змін у своїх громадах для підтримки зусиль щодо запобігання вчиненню злочинів, зокрема, шляхом організації соціальних, освітніх, культурних, рекреаційних, спортивних молодіжних програм та молодіжних форумів, а також, використовуючи соціальні мережі, додатки та інші цифрові інструменти, для того, щоб їх голос звучав гучніше.

Розширення можливостей системи кримінальної юстиції

Захист прав потерпілих, захист свідків та інформаторів

31. Захист прав та інтересів потерпілих від злочинів і докладання зусиль, щоб допомогти їм на кожному етапі кримінального провадження, приділяючи належну увагу особливим потребам та обставинам потерпілих. Це, зокрема, потреби, пов'язані з віком, статтю тощо, а також з наявними фізичними вадами та шкодою, заподіяною злочином, включаючи травми. Намагання надати потерпілим те, що може сприяти їхньому одужанню, включаючи можливість отримати компенсацію та відшкодування.

32. Заохочення потерпілих до повідомлення про злочини, шляхом надання їм належної підтримки, у тому числі у кримінальних провадженнях, зокрема, ефективного доступу до послуг перекладу.

33. Вжиття відповідних заходів для забезпечення ефективного захисту свідків та інформаторів у кримінальному провадженні.

34. Надання достатніх ресурсів і забезпечення навчання працівників для посилення їх здатності надавати допомогу та підтримку, орієнтовану на потерпілих, з урахуванням їх специфічних потреб.

Поліпшення умов ув'язнення

35. Поліпшення умов тримання як осіб, узятих під варту, так і засуджених осіб, а також відповідного потенціалу працівників установ виконання покарань, виправних закладів та інших працівників, зокрема, шляхом сприяння практичному застосуванню відповідних положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правила Нельсона Манделі), а також Правил Організації Об'єднаних Націй щодо поводження із ув'язненими жінками, а також заходів, не пов'язаних із позбавленням волі жінок-правопорушниць (Бангкокські правила).

36. Вжиття заходів для подолання перенаселеності у місцях позбавлення волі та підвищення загальної ефективності та спроможності системи кримінальної юстиції, у тому числі шляхом розгляду питання про застосування альтернатив попередньому ув'язненню та ув'язненню на підставі вироку суду, належним чином ураховуючи Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй щодо заходів, що не пов'язані з позбавленням волі (Токійські правила).

Зменшення випадків учинення повторних злочинів шляхом реабілітації та реінтеграції

37. Сприяння формуванню реабілітуючого середовища у виправних установах, у тому числі шляхом розроблення та впровадження ефективних програм поводження із засудженими на основі індивідуальної оцінки їх потреб та ризиків, а також надання правопорушникам доступу до професійно-технічної підготовки та освітніх програм для підтримки їх намагань опанувати навички, необхідні для реінтеграції.

38. Сприяння формуванню реабілітуючого середовища в громадах для забезпечення соціальної реінтеграції правопорушників за активної участі місцевих громад, належним чином ураховуючи необхідність захисту суспільства та деяких осіб, а також прав потерпілих і правопорушників.

39. Сприяння формуванню відносин партнерства між різними зацікавленими сторонами для зменшення кількості повторних злочинів шляхом сприяння міжвідомчій координації дій відповідних державних органів, зокрема, центрами зайнятості та соціального захисту населення та органами місцевого самоврядування, а також сприяння державно-приватному партнерству між цими органами влади та громадами, включаючи роботодавців, які готові співпрацювати, і громадських волонтерів, які надають довгострокову підтримку правопорушникам задля їх соціальної реінтеграції.

40. Підвищення рівня обізнаності про важливість сприйняття правопорушників як членів громади та значення залучення громади до сприяння їхній довгостроковій і

соціальній реінтеграції.

41. Сприяння, за можливості, співпраці в цілях передачі засуджених для відбування решти строку покарання у країні походження, укладання, за необхідності, двосторонніх чи багатосторонніх угод або домовленостей з цього приводу з урахуванням прав засуджених та питань, що стосуються надання згоди, реабілітації та реінтеграції у відповідних випадках, та підвищення обізнаності таких ув'язнених про наявність відповідних заходів.

42. Сприяння, за можливості та відповідно до національного законодавства, процесам відновного правосуддя на відповідних етапах кримінального провадження з метою надання відшкодування та компенсації потерпілим і реінтеграції правопорушників, а також для запобігання вчиненню злочинів і рецидивізму та визначення користі процесів відновного правосуддя заради досягнення поставлених цілей.

Включення гендерної перспективи до системи кримінального правосуддя

43. Розроблення та впровадження належних й ефективних напрямів діяльності та планів для забезпечення гендерної рівності та усунення перешкод на шляху до розширення прав і можливостей жінок у правоохоронних органах та інших установах кримінальної юстиції на всіх рівнях, і у зв'язку з цим зобов'язання вживати подальших конкретних заходів для забезпечення повного, ефективного та прискореного виконання Пекінської декларації та Платформи дій² і підсумкових документів, що прийняті на 23 спеціальній сесії Генеральної Асамблеї.³

44. Включення гендерної проблематики до системи кримінальної юстиції шляхом розширення застосування гендерно-чутливих заходів, які відповідають гендерним потребам як правопорушників, так і потерпілих, включаючи захист жінок та дівчат від повторної віктимізації під час кримінальних проваджень.

Розв'язання проблем уразливості дітей та молоді, які контактують з системою кримінальної юстиції

45. Створення або посилення системи ювенальної юстиції або інших схожих проваджень, що вирішують питання, пов'язані з серйозністю злочинної поведінки та ступенем відповідальності неповнолітніх, а також їхньою вразливістю та причинами вчинення злочинів, включаючи першопричини та чинники ризику їхньої злочинної поведінки, з метою сприяння їхній реабілітації та реінтеграції, у тому числі шляхом сприяння практичному застосуванню відповідних положень Мінімальних

² Звіт четвертої всесвітньої конференції зі становища жінок, Пекін, 4-15 вересня 1995 року (Публікація ООН, № продажів. E.96.IV.13), глава I, резолюція 1, додатки I і II.

³ Резолюція Генеральної Асамблеї S-23/2, додаток, та резолюція S-23/3, додаток.

стандартних правил Організації Об'єднаних Націй що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила).⁴

46. Упровадження та відповідне посилення заходів, що спрямовані на сприяння реабілітації та реінтеграції дітей та молоді, які брали участь у діяльності будь-яких організованих злочинних угруповань, зокрема банд, а також у терористичних угрупованнях, захищаючи при цьому їхні права та повністю визнаючи важливість забезпечення правосуддя та захисту потерпілих від дій таких злочинних груп та суспільства під час впровадження таких заходів.

Вдосконалення процесів розслідування кримінальних справ

47. Заохочення до використання та обміну передовою практикою на підставі юридично обґрунтованих і заснованих на об'єктивних показниках методів опитування, що мають на меті для отримання лише добровільних свідчень, тим самим зменшуючи ризик використання незаконних, насильницьких чи примусових заходів під час розслідування кримінальних справ, та сприяння отриманню найкращих доказів, тим самим поліпшуючи легітимність та якість розслідування кримінальних справ, підтримки обвинувачення та винесення вироку, а також ефективність використання ресурсів, продовжуючи вітати співпрацю між практиками, експертами та іншими відповідними зацікавленими сторонами у розробленні переліку міжнародних рекомендацій щодо методів опитування не примусового характеру та відповідні процесуальні гарантії.

Поширення верховенства права

Доступ до правосуддя та рівність перед законом

48. Забезпечення рівного доступу до правосуддя та застосування закону для всіх, включаючи вразливих членів суспільства, незалежно від їх статусу, у тому числі шляхом вжиття відповідних заходів для забезпечення поваги та відсутності будь-якої дискримінації чи упередженості з боку установ кримінальної юстиції.

Доступ до правової допомоги

49. Вжиття заходів для забезпечення доступу до своєчасної, ефективної, ресурсоздатної та доступної за ціною безоплатної правової допомоги тим, хто не має достатніх коштів або коли цього вимагають інтереси правосуддя, та підвищення рівня обізнаності про наявність такої допомоги, зокрема шляхом сприяння практичному

⁴ Резолюція Генеральної Асамблеї 40/33, додаток.

застосуванню відповідних положень Принципів та керівних настанов Організації Об'єднаних Націй щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя,⁵ інструментів Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності щодо забезпечення якості послуг правової допомоги у межах кримінального процесу та інших відповідних інструментів шляхом заохочення до розроблення керівних інструментів, а також збирання та обміну даними про доступ до правової допомоги, а також шляхом створення спеціалізованої мережі надавачів правової допомоги для обміну інформацією та кращими практиками й надання допомоги один одному у виконанні їхньої роботи.

Національний підхід до призначення покарань

50. Розвивати на національному рівні напрями політики, практику чи керівні принципи призначення покарань правопорушниками, відповідно до яких суворість покарань для правопорушників є пропорційною тяжкості правопорушень відповідно до національного законодавства.

Ефективні, підзвітні, неупереджені та інклюзивні установи

51. Забезпечення добросовісності та неупередженості правоохоронних та інших установ, що входять до складу систем кримінальної юстиції, а також незалежності судової влади, а також забезпечення справедливого, ефективного, підзвітного, прозорого та належного відправлення та здійснення правосуддя, беручи до уваги документи⁶, зазначені у відповідних резолюціях Генеральної Асамблеї та Економічної і Соціальної Ради.

52. Вжиття ефективних законодавчих, адміністративних, судових чи інших відповідних заходів для запобігання, розслідування, притягнення до кримінальної відповідальності та покарання за вчинення всіх форм катувань та для припинення пов'язаної з цим безкарності, а також для запобігання іншому жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.

Ефективні заходи боротьби з корупцією

53. Ефективне використання наявних інструментів міжнародної архітектури боротьби з корупцією, зокрема шляхом впровадження Конвенції проти корупції та Конвенції щодо організованої злочинності та інших відповідних документів, коли це можливо.

⁵ Резолюція Генеральної Асамблеї 67/187, додаток.

⁶ Ці документи містять Основні принципи незалежності судової влади та її допоміжний документ, Бангалорські принципи поведінки суддів, Основні положення про роль адвокатів та Керівні принципи щодо ролі прокурорів та Стамбульську декларацію про прозорість у судовому процесі, а також заходи для ефективного виконання Стамбульської декларації.

54. Розроблення, адекватна матеріально-технічна підтримка та впровадження ефективних напрямів діяльності та заходів, зокрема, шляхом розширення збирання та оцінювання даних для аналізу корупції та посилення добросовісності, прозорості та підзвітності державних установ з метою запобігання, виявлення, розслідування, кримінального переслідування та винесення вироку за вчинення корупційних правопорушень для припинення безкарності.

55. Забезпечення використання відповідних заходів для ефективного порушення наявних зв'язків між організованими злочинними угрупованнями та корупцією, у тому числі шляхом попередження та боротьби з хабарництвом і відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, у законну економічну діяльність, а отже, розроблення стратегії запобігання та протидії незаконним фінансовим потокам.

56. Забезпечення захисту від будь-якого необґрунтованого поведіння з усіма особами, які добросовісно та на розумних підставах повідомляють компетентні органи про вчинення корупційних дій, і тим самим сприяння повідомленню про корупцію.

57. Розслідування, переслідування та призначення покарання, у межах своїх повноважень, погрози та акти насильства щодо журналістів і працівників засобів масової інформації, які через свої професійні обов'язки наражаються на особливий ризик залякування, утисків та насильства, шляхом проведення неупереджених, ефективних і результативних розслідувань, зокрема в контексті боротьби з корупцією та організованою злочинністю, зокрема, у конфліктних та постконфліктних ситуаціях, з метою припинення безкарності за вчинення злочинів проти них, відповідно до національного законодавства та чинного міжнародного права.

58. Підвищення рівня поінформованості населення про засоби повідомлення про випадки корупції, у тому числі шляхом поширення інформації про обов'язки та права осіб, які повідомляють про такі випадки, включаючи наявні заходи для їхнього захисту.

Соціальні, освітні та інші заходи

59. Забезпечення доступу до якісної освіти та сприяння діяльності з поширення інформації про законодавство та напрями політики, включаючи загальнодоступну освіту з публічного права, для поширення серед населення цінностей, навичок і знань, необхідних для формування серед широкого загалу культури законності, усвідомлення культурного розмаїття, заснованого на повазі до верховенства права;

Сприяння міжнародному співробітництву та технічній допомозі для запобігання та подолання всіх форм злочинності

Міжнародне співробітництво, у тому числі через посилення потенціалу та технічну допомогу

60. Активна участь у нещодавно запущеному механізмі контролю за виконанням Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів до неї, а також у механізмі контролю за виконанням Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, для того, щоб допомогти державам-учасникам у впровадженні цих документів; визначення та обґрунтування конкретних потреб у технічній допомозі, обмін передовим досвідом і сприяння ефективному міжнародному співробітництву.

61. Підвищення ефективності та результативності центральних органів влади та інших компетентних органів, відповідальних за сприяння міжнародному співробітництву, як то взаємна юридична допомога та екстрадиція, у тому числі шляхом надання належних людських і матеріальних ресурсів, експертизи та інструментів, таких як сучасні засоби зв'язку та засоби ведення справ, розширення програм з розбудови потенціалу та технічної допомоги, а також оновлення та поширення таких інструментів, як Портал для спільного використання електронних ресурсів та обміну відомостями про злочину діяльність, Інструмент складання запитів про взаємну правову допомогу та Довідник компетентних національних органів влади, співпрацюючи та координуючи свої дії з Управлінням ООН з наркотиків та злочинності.

62. Посилення ефективного міжнародного співробітництва у кримінальних справах, у тому числі в частині екстрадиції та надання взаємної правової допомоги, водночас ефективно вирішуючи наявні виклики та труднощі, особливо стосовно запитів, та сприяючи поширенню передового досвіду; сприяння використанню існуючих регіональних і міжнародних документів, уключаючи Конвенцію проти корупції та Конвенцію про організовану злочинність, як правову основу для екстрадиції та співробітництва щодо взаємної правової допомоги, а також впровадження та в разі необхідності укладання угод і домовленостей щодо посилення міжнародного співробітництва за цим напрямом.

63. Створення або зміцнення регіональних і міжрегіональних мереж співпраці працівників правоохоронних органів та інших установ кримінальної юстиції для обміну інформацією та найкращими практиками з метою, зокрема, зміцнення довіри між ними та подальшого сприяння міжнародному співробітництву.

64. Сприяння формальному та, наскільки це дозволено національним законодавством, неформальному обміну інформацією та комунікаціям, необхідними для запобігання та боротьби зі злочинністю, у тому числі шляхом підтримки міжурядових організацій, зокрема, Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол).

65. Подальше розширення міжнародного співробітництва шляхом надання технічної допомоги та посилення потенціалу, у тому числі за підтримки Управління Організації Об'єднаних Націй з питань наркотиків та злочинності, та взяття за основу поточних ініціатив та передового досвіду, як то Глобальної програми з імплементації

Дохійської Декларації.

66. Сприяння, створення умов та підтримка широких заходів технічної допомоги, включаючи матеріальну підтримку та навчання для того, щоб дозволити правоохоронним органам та органам кримінальної юстиції ефективно запобігати та боротися зі злочинами, беручи до уваги конкретні проблеми та потреби країн, що розвиваються.

67. Визнання фундаментальної ролі ефективного міжнародного співробітництва у запобіганні та протидії злочинності, і з цією метою, зокрема, окреме визнання важливості подолання, вирішення та ефективного реагування на міжнародні виклики та бар'єри, зокрема вжиття заходів, що перешкоджають такій співпраці та не відповідають Статуту Організації Об'єднаних Націй та зобов'язаннями за міжнародним правом, і у зв'язку з цим заклик держав, які дотримуються взятих на себе міжнародних зобов'язань, утримуватися від застосування таких заходів.

Міжнародне співробітництво для позбавлення злочинців їхніх доходів, одержаних злочинним шляхом

68. Посилення міжнародного співробітництва та допомоги щодо виявлення, відстеження, заморожування, арешту та конфіскації доходів та іншого майна або засобів учинення злочинів та їх знищення, у тому числі шляхом повернення, зокрема, згідно з усіма відповідними положеннями та принципами Конвенції проти організованої злочинності та Конвенції проти корупції; за можливості, приділення особливої уваги укладенню відповідних угод або взаємоприйнятних домовленостей щодо кожної окремої справи для повернення та остаточного розпорядження конфіскованим майном відповідно до пункту 5 статті 57 Конвенції проти корупції, а також приділення належної уваги погодженню заходів для підвищення прозорості та підзвітності, визнаючи, що відповідно до статті 4 Конвенції держави не можуть накладати відповідні умови в односторонньому порядку.

69. Під час вирішення справ, пов'язаних з корупцією, де застосовуються альтернативні правові механізми та позасудові засоби вирішення спорів, включаючи врегулювання, у яких фігурують доходи, одержані злочинним шляхом, які підлягають конфіскації та поверненню, використання допомоги від постраждалих держав, де це можливо та не суперечить національному законодавству, з метою посилення міжнародного співробітництва, обміну інформацією та обміну доказами, а також стягнення доходів, одержаних злочинним шляхом, відповідно до Конвенції проти корупції та національного законодавства.

70. Визнання повернення активів важливою складовою запобігання злочинності та кримінальної юстиції, особливо у справах, пов'язаних з корупцією, і для цього виявляти більшу політичну волю, забезпечуючи при цьому належний перебіг процесу.

71. Заохочення держав до усунення бар'єрів та подолання перешкод у застосуванні

заходів для повернення активів, зокрема шляхом спрощення своїх юридичних процедур, де це можливо та не суперечить національному законодавству, беручи до уваги Порядок денний сталого розвитку на період до 2030 року в частині, що стосується використання повернутих активів відповідно до національного законодавства та національних пріоритетів, і враховуючи, що більш активне стягнення викрадених активів та їх повернення сприятиме реалізації Порядку денного на період до 2030 року.

72. Упровадження заходів, необхідних для отримання та обміну достовірною інформацією про бенефіціарних власників компаній, правові структури чи інші складні правові механізми, таким чином, полегшуючи процес розслідування та виконання запитів про взаємну правову допомогу.

Тероризм у всіх його формах і виявах

73. Посилення співробітництва на міжнародному, регіональному та субрегіональному рівнях для запобігання та протидії усім актам, методам і практикам тероризму у всіх його формах і виявах, у тому числі шляхом зміцнення верховенства права на всіх рівнях та забезпечення виконання сторонами відповідних міжнародних конвенцій та протоколів, які стосуються боротьби з тероризмом, та шляхом розроблення стратегій, спрямованих на ефективне вирішення умов, що сприяють поширенню тероризму, включаючи насильницький екстремізм, який стає причиною тероризму, одночасно визнаючи, що ніщо не може виправдати вчинення терористичних актів, та впровадження Глобальної стратегії ООН з боротьби з тероризмом повним обсягом на міжнародному, субрегіональному та національному рівнях без зволікань, у тому числі шляхом мобілізації ресурсів та експертизи.

74. Забезпечення більш ефективних заходів проти тероризму в усіх його формах і виявах, де б і ким не вчинялися би терористичні дії, зокрема розслідування та судові переслідування на основі достовірної та перевіреної інформації та об'єктивних доказів, і у зв'язку з ним, вдосконалення збирання, оброблення та збереження відповідної інформації та доказів, а також розгляд можливість брати участь у мережах обміну інформацією та доказами у разі необхідності

75. Виявлення, аналіз та протидія будь-яким існуючим, зростаючим або потенційним зв'язкам, у деяких справах, між фінансуванням тероризму та транснаціональною організованою злочинністю, діяльністю, незаконною діяльністю, пов'язаною з торгівлею наркотиками, відмиванням грошей, викраденням та захопленням заручників з метою залучення коштів включаючи вимоги викупу та вимагання, для запобігання та розв'язання проблеми фінансової та матеріально-технічної підтримки тероризму у всіх його формах і виявах та запобігання придбанню зброї терористами відповідно до зобов'язань, передбачених чинним міжнародним правом.

76. Приділення уваги зростаючій загрозі з боку іноземних бойовиків-терористів, у тому числі шляхом виконання відповідних міжнародних зобов'язань, а також наголосом на важливість зміцнення потенціалу Організації Об'єднаних Націй та

сприяння її створенню відповідно до існуючих мандатів щодо надання допомоги державам, у тому числі у найбільш постраждалих регіонах, на підставі їхнього звернення.

77. Посилення безпеки та резистентності критичної інфраструктури та захисту особливо вразливих «м'яких цілей», у тому числі шляхом посиленого обміну інформацією між правоохоронними органами, приватним сектором та громадськістю.

78. Вжиття відповідних заходів для запобігання та протидії підбурюванню до вчинення терористичного нападу та поширенню такої терористичної пропаганди, а також биття на спалах у відповідь на прославлення тероризму в всіх його формах і виявах.

Нові, новітні та виникаючі форми злочинності

79. Посилення заходів для боротьби з новими, новітніми та виникаючими формами злочинності, у тому числі завдяки максимальному використанню відповідних застосованих конвенцій, таких як Конвенція проти організованої злочинності та протоколи до неї, шляхом впровадження запропонованих у ній заходів, а також для запобігання та боротьби зі злочинами, сприяти міжнародному співробітництву та конфісковувати й повернути доходи, одержані злочинним шляхом.

80. Вивчення тенденцій та еволюції методів, що застосовуються під час вчинення злочинів, для розроблення ефективних засобів міжнародного співробітництва та технічної допомоги, у тому числі шляхом посиленого обміну інформацією, ідеями, досвідом та передовою практикою, що стосуються Комісії з попередження злочинності та кримінального правосуддя та інших відповідних глобальних і регіональних форумів.

81. Докладання додаткових зусиль для запобігання, попередження та боротьби з торгівлею людьми, у тому числі шляхом підтримки збирання та обміну даними у відповідних справах за рахунок надання відповідної технічної допомоги Управлінням Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності, усуваючи чинники, що роблять людей уразливими до торгівлі людьми, сприяючи виявленню та ліквідації мереж торгівлі людьми, зокрема, ланцюжків поставок; шляхом стримуванню попиту, що сприяє експлуатації, яка призводить до торгівлі людьми, припинення безкарності учасників мереж торгівлі людьми, проведення фінансових розслідувань та використання спеціальних методів розслідування на умовах, які передбачені національним законодавством та забезпечують захист жертв торгівлі людьми.

82. Прийняття та впровадження ефективних заходів для запобігання та протидії нелегальній міграції та захисту життя й людських прав мігрантів згідно з відповідними зобов'язаннями сторін, які передбачені Конвенцією проти організованої злочинності та Протоколом щодо незаконного ввозу мігрантів по суші,

морю й повітрю, який доповнює Конвенцію⁷, а також усіма іншими відповідними міжнародними зобов'язаннями, особливо щодо прав людини, зміцнення двостороннього, регіонального та міжнародного співробітництва в цьому напрямі, зокрема для розв'язання проблеми, у тому числі шляхом одночасного проведення фінансових розслідувань та застосування спеціальних методів розслідування, пов'язаних зі зростанням ролі транснаціональних і національних організованих злочинних груп, які отримують прибуток від такої злочинної діяльності та інших злочинів проти мігрантів, і максимальне докладання всіх можливих зусиль для запобігання загибелі людей.

83. Сприяння глобальному, регіональному та двосторонньому співробітництву з метою запобігання доступу злочинців і злочинних організацій до вогнепальної зброї, а також зміцнення механізмів та стратегій прикордонного контролю з метою запобігання та протидії незаконному обігу, а також вилучення вогнепальної зброї, її частин і компонентів та боєприпасів, у тому числі онлайн торгівлі та незаконній реактивація деактивованої вогнепальної зброї.

84. Посилення співпраці щодо подолання та протидії загрозам, пов'язаним з технологічним розвитком та зміною способів реагування у випадках незаконного виготовлення та торгівлі вогнепальною зброєю, її частинами й компонентами та боєприпасами, а також проведення розслідування та кримінальне переслідування за вчинення цих злочинів, у тому числі шляхом забезпечення співробітництва правоохоронних органів, а також систематичного відстеження вилученої зброї.

85. Ефективне вирішення та протидія світовій проблемі наркотиків, що вимагає узгоджених і послідовних дій на національному, регіональному та міжнародному рівнях, включаючи прискорення виконання існуючих зобов'язань відповідно до політики боротьби з наркотиками, шляхом всебічного та збалансованого підходу та на основі принципу загальної та спільної відповідальності;

86. Вжиття більш дієвих заходів для запобігання та припинення жорстокого поводження, експлуатації, торгівлі людьми та всіх форм насильства і тортур над дітьми, включаючи сексуальну експлуатацію дітей та сексуальне насильство в Інтернеті та реальному житті оффлайн, шляхом криміналізації таких дій, підтримки жертв і побудови міжнародного співробітництва для боротьби з цими злочинами.

87. Вжиття ефективних заходів для запобігання та боротьби зі злочинами, які впливають на навколишнє середовище, як то незаконна торгівля об'єктами дикої природи, включаючи, зокрема, рослинами та тваринами, які охороняються Конвенцією про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення⁸, лісоматеріалами та виробами з них, небезпечними відходами та іншими відходами, дорогоцінними металами, камінням та іншими корисними копалинами, а також, зокрема, браконьерством, шляхом найбільш

⁷ ООН, *Серія міжнародних договорів*, Т. 2241, № 39574.

⁸Ibid., vol. 993, No. 14537.

ефективного використання відповідних міжнародних документів і шляхом посилення законодавства, міжнародного співробітництва, зміцнення потенціалу, реагування з боку системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів, зокрема, з метою боротьби з транснаціональною організованою злочинністю, корупцією та відмиванням грошей, пов'язаними з такими злочинами, та незаконними фінансовими потоками, що є наслідком таких злочинів, одночасно визнаючи необхідність позбавлення правопорушників доходів, одержаних злочинним шляхом.

88. Заохочення до збирання даних та проведення досліджень у сфері виробництва та торгівлі фальсифікованими медичними виробами, одночасно визнаючи, у межах сфери застосування, визначення фальсифікованих медичних виробів, схвалене Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я у 2017 році, та, враховуючи це, посилення у відповідних випадках заходів реагування на виробництво та торгівлю фальсифікованими медичними виробами;

89. Посилення національних і міжнародних заходів реагування на торгівлю культурними цінностями та інші злочини, спрямовані проти культурних цінностей, та на будь-які зв'язки з фінансуванням організованої злочинності та тероризму, а також посилення міжнародного співробітництва за цим напрямом, у тому числі повернення або реституції таких незаконно проданих культурних цінностей до країн походження через відповідні канали з урахуванням існуючих документів, таких як Конвенція проти організованої злочинності, Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності⁹, Міжнародні рекомендації щодо попередження злочинності та реагування системи кримінального правосуддя на торгівлю культурними цінностями та іншими пов'язаними з ними злочинами¹⁰ та інші відповідні інструменти, аз метою розгляду всіх можливих варіантів ефективного використання чинної міжнародної правової бази для боротьби зі злочинами проти культурних цінностей, а також врахування будь-яких пропозицій стосовно доповнення існуючого підґрунтя для міжнародного співробітництва, якщо це необхідно.

90. Докладання зусиль для кращого розуміння контрабанди комерційних товарів для посилення наших заходів реагування, відповідно до національного законодавства, на ці види злочинів та можливість їхнього зв'язку з корупцією та іншими злочинами.

91. Розроблення ефективних стратегій, у тому числі шляхом розширення потенціалу фахівців у галузі кримінальної юстиції, для запобігання, розслідування та судового переслідування за злочини, вчинені на ґрунті ненависті, а також ефективна взаємодія з потерпілими та спільнотами потерпілих для зміцнення довіри громадськості при взаємодії з правоохоронними органами для повідомлення про такі злочини.

⁹Ibid., vol. 823, No. 11806.

¹⁰Резолюція Генеральної Асамблеї 69/196, додаток.

92. Посилення заходів для подолання загрози інших нових, новітніх і виникаючих форм злочинності, а також можливості їхніх зв'язків з організованими злочинними угрупованнями як джерела прибутку від їхньої незаконної діяльності.

93. Розширення координації та міжнародного співробітництва для ефективного запобігання та боротьби зі зростаючою загрозою кіберзлочинності.

94. Сприяння належному використанню технологій правоохоронними органами та іншими установами кримінальної юстиції шляхом надання технічної допомоги на запит, зміцнення потенціалу та проведення необхідного навчання, а також удосконалення законодавства, нормативних актів і напрямів діяльності, щоб вони відповідали постійному технічному розвитку.

95. Сприяння на національному, регіональному та міжнародному рівнях, з належною повагою до національного законодавства та принципів міжнародного права, державно-приватного партнерства з цифровою індустрією, фінансовим сектором та постачальниками послуг зв'язку для посилення міжнародного співробітництва у боротьбі з кіберзлочинністю;

Для забезпечення належного виконання цієї Декларації та наших зобов'язань:

96. Ми закликаємо Комісію з питань запобігання злочинності та кримінального правосуддя у межах своїх повноважень до свого мандату затвердити відповідну політику та оперативні заходи для подальшої реалізації цієї декларації та визначити інноваційні шляхи використання інформації про прогрес, досягнутий у процесі імплементації цієї декларації та запропонувати Комісії залучити інші зацікавлені сторони, включаючи інститути мережі програм ООН з питань запобігання злочинності та кримінального правосуддя, з метою зміцнення глобального партнерства щодо вдосконалення кримінального правосуддя, запобігання злочинності та верховенства права для виконання Порядку денного до 2030 року.

97. Ми висловлюємо глибоку вдячність народу й уряду Японії за теплу та щедру гостинність і чудові умови, надані для проведення 14 Конгресу.